

ПАНАЙОТЪ ВОЛОВЪ

Въ Родопитъ и Срѣдна-гора селата горѣха. Пламъцитъ, като грамадни огнени змейове, се извишаваха въ тъмното небе, сплитаха се, загасваха за малко, потушени отъ гъстия тежъкъ димъ, а после се разгаряха съ още по-голѣма сила, съ още по-страшна яростъ.

На една стръмна чука на върхъ Балкана седѣха десетина млади мъже. По зеленитъ имъ дрехи се виждаше, че сж въстаници и че току-що сж се отървали отъ страшния бой съ башибозука. Тъ гледаха пожарищата на югъ и сърдцата имъ се свиваха отъ мъка. Само преди десетина дни, когато се повдигна въстанието, горящитъ сега села бѣха накичени като за празникъ. Тогава и хората бѣха празнични: сякашъ не отиваха да се биятъ съ турцитъ, а на сватба. И ето вече неравната борба свърши.

— Братко, — прошепна единъ отъ въстаницитъ и гласътъ му се задави отъ сълзи, — вижъ, какъ горятъ селата. Сърдцето на България гори заедно съ тѣхъ...

— Кой ти рече? — сопна се другиятъ. — Не сърдцето на България, а тронътъ на султана гори тамъ долу! Турцитъ изклаха невинни жени и деца, тѣ опожариха селата и градоветъ, разрушиха черквитъ и манастиритъ. Цѣла Европа видѣ какви сж звѣрове. Днесъ — утре ще дойде свободата. Ние може и да не я видимъ, ала тѣзи, които ще останатъ следъ насъ, ще я видятъ и ще ѝ се радватъ. Тѣй да знаешъ...

Другитъ въстаници се приближиха да чуютъ думитъ на разпаления българинъ. Тѣ всички имаха нужда отъ тѣзи ободрителни и смѣли думи. Едничката имъ утѣха бѣше въ тѣхъ. И тѣй заслушани, не усѣтиха крадливи стѣпки да се приближаватъ по тѣсната пѣтечка къмъ чуката. А следъ малко съвсемъ изневидѣло предъ тѣхъ излѣзе едно малко момче.

Въ полумрака на настѣпващата вечеръ то се вираше въ въстаницитъ и като разпозна лицето на този, който вѣрваше, че гори тронътъ на султана, викна: